

דחובה היכי מקטר לה [האיך יהא מותר להקריב את קומץ החובה]?! שהרי:

דלמא כולה חובה היא [שנדר ששים עשרונים] והקומץ של הנדבה שהקטיר אינו קומץ כלל אלא הקטרת שיירי מנחת החובה היא, ונמצא שחסרו להו שירים בהקטרת קומץ זה, והרי אמר מר [לעיל ח א]: שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה, אין מקטיר קומץ עליהן.⁽¹⁰⁾

ואם תאמר ליקטר חובה ברישא,⁽¹¹⁾ אם כן דנדבה היכי מקטר לה?! שהרי:

דלמא כולה חובה היא, ונמצא שכבר הקטיר ק-ב

ומשנינן: דתלי ליה בדעת כהן [תולה הוא את מקום החובה והנדבה לפי מעשי הכהן], דאמר הכי:

כל היכא דמטיא ידא כהן השתא – יהא חובה [באותו צד שיקמוץ הכהן בראשונה שם היא מנחת חובתין], ולבסוף נדבה [ואילו הסולת במקום שבו יקמוץ הכהן בשניה יהא נדבה אם לא נדרתי ששים עשרון].⁽⁸⁾

ואכתי מקשינן: ואקטורי היכי מקטר [כיצד יקטיר את שני הקמצים האלה]?!?

אם תאמר דליקטר נדבה ברישא יקטיר את הקומץ של הנדבה בתחילה,⁽⁹⁾ אם כן קומץ

להקטיר על המזבח שיריים אלא לאחר שהקטיר את הקומץ, אבל כל שלא הקטיר עדיין את הקומץ יכול הוא להקטיר את השיריים, וכמבואר בלשון רש"י בזבחים עז א ד"ה ויצאו לבית השריפה; ומיהו התוספות שם בדף עו ב חלקו על זה.

10. א. ראה בסוגיא שם שמחלוקת היא, וראה מה שביאר במנחת אריאל.

ב. אין להקשות: יקמוץ תחילה את של הנדבה ויקטיר, ואחר כך יקמוץ את של החובה ויקטיר, ואין כאן שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה; כי אם יקטיר את קומץ הנדבה לפני הקמיצה של החובה, נמצא, שאם כולה חובה היא אין כאן מנחה שלימה בשעת קמיצה, וזה בודאי אינו מועיל.

11. משמע, שאם מקטיר את של חובה ברישא, אין לדון מדין שיריים שחסרו משום קמיצת הנדבה שהיתה אחר קמיצת החובה, כי היות ולא הקטיר את קומץ הנדבה אין זה חסרון, וראה בזה בפירוש רבינו גרשום, ובמנחת אריאל.

דבוללן בחד כלי [ואינו מחלק את העשרונות ומגיען בשעת קמיצה], אלא היכי דמטיא ידא דכהן השתא חובה, ואפשר דסבר דיש ברירה, אי נמי אפשר לעשות שתי מנות בכלי אחד ולקיים מצות כלילה בשתייהן אף על פי שלא נתיחדו כל אחת לעצמה, ולחלקה אחר כך לשתי מנחות, ואף רבי לא פליג בהאי סברא אלא דסר אסור ליגע שתי מנחות בשעת קמיצה, וראה עוד שם.

ב. קושיא זו שמקשה הגמרא "והא קא קמיץ מחובה אנדבה ומנדבה אחובה" קשה גם לפי תירוצו של רב חסדא, כי שמא קומץ מחולין אחובה.

8. לכאורה היה נראה, דלאו דוקא שיהיה הקומץ הראשון של חובה והשני של נדבה, אך ראה ברבינו גרשום.

9. יש לעיין: הרי אם כולה חובה היא נמצא שאין כאן קומץ של נדבה כלל, ואיך יכול הוא להקטיר את קומץ הנדבה ברישא, והרי כיון שבסופו של דבר יקטיר את הקומץ של המנחה, נמצא שמקטיר עכשיו דבר שיש "ממנו לאישים"; ולכאורה מוכח מכאן שאין איסור

אמר הקשה ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי:

מנין לך לפרש את טעמו של רבי שהוא אומר להביא מנחות מאחד ועד ששים בכמה כלים ודלא כרבנן, שהוא משום שאסור לערב חובה בנדבה?!

והרי דלמא דכולי עלמא — ואפילו לרבי — מותר לערב חובה בנדבה, (2) והכא בדרכי אליעזר קא מפלגי:

דרבנן אית להו דרבי אליעזר, ויכול לקמוץ שני קמצים על ספק ולהקטירם, כפי שנתבאר לעיל, ואילו רבי לית ליה דרבי אליעזר, ואם יביא ששים עשרון בכלי אחד יש לחוש לאיסור "כל שממנו לאישים הרי הוא בכל תקטירו" כשיקטיר את קומץ הנדבה, כי הלוא ספק שמא שיירי חובה הוא.

אמר תירץ ליה רב אשי לרב אחא בריה דרבא:

אי סלקא דעתך דלרבי מותר לערב חובה בנדבה, ורק משום דרבי אליעזר לית ליה — וכאשר אמרת, אם כן תיקשי, למה צריך הוא להביא מנחות מאחד ועד ששים, והרי יכול הוא לפתור את ענין שני הקמצים באופן זה:

אפשר דמייתי שיתין בחד מנא [יביא מנחה אחת של ששים עשרון בכלי אחד] חלקו לחובה וחלקו — אם לא נדר ששים — לנדבה

ממנחה זו על המזבח, ומה שנשאר שיריים הוא, ואסור להקטירם, שהרי אמרה תורה: "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה", ודרשו חכמים: **כל שהוא ממנו לאישים** [כל שאתה נותן ממנו על אש המזבח] **הרי הוא** [השיריים] **ב"בל תקטירו"?!?**

אמר תירץ רבי יהודה בריה דרבי שמעון בן פזי:

לעולם מקטיר הוא את של חובה ברישא, ודקשיא לך: איך יקטיר את קומץ הנדבה, והרי שמא אינו נדבה ונמצא מקטיר שיריים על המזבח, לא תיקשי: **דמסיק להו לשום עצים** [מעלה את קומץ הנדבה על המזבח — אם אינו של נדבה — שלא לשם הקטרה אלא לשם עצים], **וכרבי אליעזר** שהוא מתיר להקטיר שיריים לשם עצים; **(1) דתניא:**

רבי אליעזר אומר:

כתיב אחר הפסוק "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה" [דילפינן מפסוק זה שני דינים: שלא יעלה שאור או דבש על המזבח, ושלא יעלה עליו את שיירי האישים]: "קרבן ראשית — היינו ביכורים ושתי הלחם — תקריבו אותם [את השאור ואת הדבש] על המזבח, **ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח**", ודרשינן את סוף הפסוק גם על הדין השני שבפסוק הקודם, וללמד:

לריח ניחוח אי אתה מעלה — שאור ודבש, ושיריים — אבל אתה מעלה לשום עצים.

2. ודכולי עלמא אין מביאין מנחה גדולה, ודכולי עלמא אסור להביא חולין לעזרה.

1. הקשה בטוהרת הקודש סוף סוף הרי זה מבטל מצות אכילת שיריים, ראה שם ובמנחת אריאל.

דכולי עלמא ואפילו רבי סברי: מותר לערב חובה בנדבה ולא משום איסור עירוב חובה בנדבה הצריך רבי ששים ואחת מנחות —

ודכולי עלמא ואפילו רבי אית להו דרבי אליעזר, ולא משום חשש הקטרת שיריים הצריך רבי ששים מנחות — (5)

והבא בפלוגתא דרבי אליעזר בן יעקב ורבנן הוא דקמיפלגי רבי וחכמים:

דתנן לעיל פח א:

אפילו מנחה של ששים עשרון נותן לה ששים לוג של שמן, לוג לכל עשרון.

רבי אליעזר בן יעקב אומר:

אפילו מנחה של ששים עשרון אין לה אלא לוגה [לוג אחד בלבד], שנאמר: "למנחה ולוג שמן".

וכשם שעושה לפי חכמים, אלא שלא יקמוץ שני קמצים מאותו כלי, רק קומץ אחד של חובה יקמוץ תחילה, ויביא עוד חד עשרון של נדבה בחד מנא [בכלי אחר] — (3)

ומגע להו ינגיע את ראשי חצאי המנחות זו לזו (4) וקמיץ מן הכלי השני עבור כל מנחת הנדבה שבשני הכלים, ויקטיר בתחילה את קומץ הנדבה ואחר כך את קומץ החובה — (5)

ובאופן זה אין להקשות: איך יקטיר את קומץ החובה והרי חסרו השיריים בהקטרת קמיצת הנדבה שנטל מן הכלי השני, שהרי אין המנחה שבכלי השני שיריים של מנחת החובה, כי לא נתחייב יותר מששים עשרונות, וכולם בכלי הראשון.

אלא ודאי עיקר טעמו של רבי הוא משום שאסור לערב חובה בנדבה, ולכן מוכרח הוא להביא ששים מנחות שכל אחת מהן כולה חובה או כולה נדבה.

רבא אמר לבאר את מחלוקת רבי וחכמים:

תוספות.

5. נכתב על פי ההגהה שבשולי הגליון; אך יש לעיין: למה לא יוכל להקטיר תחילה את של החובה, והרי אין להקשות: איך יקטיר את של הנדבה אחריה והרי שיריים הם שאסורים בהקטרה, כי הרי המנחה שבכלי השני — ממנה הוא מקטיר לנדבתו — אינה שיריים של מנחת החובה, אלא מנחת נדבה ודאית היא שקומצה עולה על המזבח.

6. יש להוסיף: ודכולי עלמא אין מביא מנחה גדולה יותר ממה שנדר, ודכולי עלמא אסור להכניס חולין בעזרה.

3. בתוספות מבואר שאין הכוונה לשני כלים ממש, כי באופן זה אינו יכול לקמוץ מזה על זה כפי שהוכיחו, אלא הכוונה היא לעריבה של תרנגולים [ראה לעיל כד א] שהוא כלי אחד עם שני בתי קיבול, ואולם המחיצה שבין שני הבתים נמוכה היא מן המחיצה החיצונית; ואולם רש"י סתם, ומשמע קצת שאינו סובר כן, אלא שלכאורה מן המשנה לעיל קב ב גבי נודר בכלי אחד והביא בשני כלים וברש"י שם, נראה בפשוטו שכלי אחד הוא מנחה אחת, ושני כלים בהכרח שתי מנחות הם.

4. ומשום שנאמר "והרים ממנו בקומצו" ודרשינן שיהא מן המחובר, כמבואר לעיל כד א;

הסוכרים כחכמים דרבי אליעזר בן יעקב, ונמצא שאין מידת השמן תלויה במספר המנחות אלא במספר העשרונות בלבד, וממילא יכול הוא לערב חובה עם נדבה.⁽⁸⁾

רב אשי אמר לבאר מחלוקת רבי ורבנן:

במי שנתחייב להביא שור קטן והביא שור גדול — או מי שנתחייב להביא מנחה קטנה ומביא מנחה אחת גדולה — **קמיפלגי:**⁽⁹⁾

רבנן סברי:

קטן והביא גדול, יצא; ויכול הוא להביא מנחה אחת של ששים עשרון וקומץ אחד, כי אף אם לא נתחייב אלא מנחה קטנה, יכול הוא להביא מנחה גדולה.

ורבי סבר: לא יצא, ואף זה שנתחייב להביא מנחה קטנה אינו יכול להוסיף עליה עוד,

רבנן סברי: ששים דאמרי: **(7) ששים לוג לששים עשרון,** ואף כאן יביא מנחה של ששים עשרון וששים לוג, ונמצא דכל חד וחד עשרון — בין אם של חובה הוא בין אם של נדבה הוא — **לוגה קא שקיל** [את הלוג שלו הוא נוטל].

ורבי סבר לה כרבי אליעזר בן יעקב, דאמר: אין לה אלא לוגה, ולכן אינו יכול לערב מנחת חובה ומנחת נדבה בכלי אחד כשהוא מסופק שמא הכל חובה היא, שהרי ולא ידעינן:

אי חדא מנחה היא — כי קיבל עליו ששים עשרונות — **דסני לה בחד לוג** [ודי לה בלוג אחד] —

אי שתי מנחות — חובה ונדבה — **נינהו** — כי לא קיבל עליו את כל העשרונות כחובה — **דבעינן שני לוגין;** אבל לחכמים דרבי

7. א. נכתב על פי הגהת הב"ח, אלא שהתיבות "ששים דאמרי" מיותרות לכאורה.

8. הנה הגמרא אינה דנה אלא מצד השמן שהוא תלוי במחלוקת רבי אליעזר בן יעקב ורבנן; והעירו אחרונים, דמלבד השמן הרי צריך להביא גם לבונה, ומדברי הרמב"ם [מעשה הקרבנות יב ז] נראה שאינו מביא אלא קומץ אחד למנחה שלימה [דלא כהמנחת חינוך מצוה קטז], אף ששמן מביא הוא לוג שמן לכל עשרון; ואם כן איך יעשה כאן אפילו לחכמים, כיון שאינו יודע אם קומץ אחד של לבונה הוא מביא או שני קמצים; וראה בזה במנחת אריאל לעיל עמוד א.

9. כלומר, דכולי עלמא אין מערבין חובה בנדבה, ואם כן הרי אם רוצה להביא הכל בכלי אחד כאשר נדר, מוכרח הוא להגדיל את מנחת

7. א. נכתב על פי הגהת הב"ח, אלא שהתיבות "ששים דאמרי" מיותרות לכאורה.

8. הנה בכרייתא מבוואר, שדברי רבי וחכמים לא נאמרו אלא כשקבע להביאם בכלי אחד, וכן נראה מדברי רבי יוחנן בתחילת הסוגיא בהדיא

אלא אם כן יוסיף מנחה נפרדת של נדבה, ואסור לערב חובה בנדבה.⁽¹⁰⁾

ומקשינן על פירושו של רב אשי:

והא איפלגו בה חדא זימנא [הרי כבר נחלקו חכמים ורבי בדין קטן והביא גדול במקום אחר], **דהא תנן לקמן קז ב:**

הנודר להביא שור קטן **והביא שור גדול, יצא; ורבי סבר: לא יצא**, ואם כדברי רב אשי הרי מחלוקת אחת היא עם האמור במשנתנו, ולמה הצרכו לחלוק בזה שני פעמים!?

ומשנינן: **צריכא המשנה להשמיענו את מחלוקתם הן במנחה והן בקרבן:**

דאי לא איתמר אלא בהא, [אילו לא נחלקו אלא לענין מנחה], הייתי אומר:

בהא הוא דקא אמרי רבנן שאין חילוק בין מנחה קטנה לגדולה, **משום דאידי ואידי** [בין מנחה קטנה ובין מנחה גדולה] **קומין בלבד הוא** מקטיר על המזבח, ואם כן לענין

ההקטרה שתיהן שוות —

אבל התם גבי שור גדול וקטן, **דקא נפישו אימורין** [יותר אימורים נקטרים על המזבח בשור גדול] **אימא מודו ליה חכמים לרבי** שלא יקטיר על המזבח יותר ממה שנדר.

ואי לא איתמר מחלוקתם אלא בההיא [בשור גדול וקטן], הייתי אומר:

בההיא בלבד קאמר רבי שלא יקטיר על המזבח יותר ממה שנדר, **אבל בהא** [במנחה] **אימא מודי להו לרבנן**, כי מה לי קומין ממנחה קטנה מה לי קומין ממנחה גדולה —

לפיכך **צריכא** לשנות מחלוקתם בין במנחה בין בקרבן.

סימן לראשי המשניות הבאות: [הרי עלי] עצים, [הרי עלי] זהב, יין, עולה, תודה, שור.

מתניתין:

האומר "הרי עלי עצים למערכה": **לא יפחות**

חובתו, שהרי אינו יודע כמה נדר, ובזה קמיפלגי.

10. הנה בברייתא מבואר שדברי רבי וחכמים לא נאמרו אלא כשקבע להביאם בכלי אחד, וכן נראה מדברי רבי יוחנן בתחילת הסוגיא בהדיא [אלא שאין הדבר מוכרח שרבי יוחנן אמר את דבריו לפי ביאור זה של רב אשי], ומוכח שאם לא קבע להביא בכלי אחד יכול הוא להביא ששים עשרון בלבד אפילו לרבי, ויש לבאר את הענין בשני אופנים:

האחד: אין איסור להביא מנחה גדולה, אלא כשמביא באותו כלי, אבל כשמביא בשני כלים

לית לן בה, כי הכלים מחלקים את המנחות ואין זו מנחה אחת גדולה, אלא שתי מנחות, מה שאין כן כשמביא בכלי אחד, כיון שאין יכול לערב חובה בנדבה, הרי מוכרח הוא לעשות את הכל למנחה אחת, וזה אינו יכול.

השני: אף בשני כלים אינו יכול להביא לחובתו יותר ממה שנדר, אלא שאם מביא בשני כלים שוב אין צריך לומר שיהא הכל לחובתו, אלא להתנות שחלק מהכלים יהיו לחובתו וחלק מהכלים יהיו לנדבתו, מה שאין כן כשמביא בכלי אחד אינו יכול לעשות כן משום שאסור לערב חובה בנדבה.

- משנני (11) גזירין [שתי בקעיות גדולות] (12) של עצים.
- האומר "הרי עלי לבונה": לא יפחות מקומץ (13) של לבונה.
- המשה קמצים הם:
- א. האומר "הרי עלי לבונה": לא יפחות מקומץ של לבונה. (14)
- ב. המנדב מנחה: הרי זה יביא עמה קומץ לבונה.
- ג. המעלה את הקומץ בחוץ, הרי זה חייב משום מעלה קדשים בחוץ. (15)
- ד — ה: שני בזיכין המסודרים עם לחם הפנים על השולחן טעונין שני קמצים של לבונה.
- האומר "הרי עלי זהב לבדק הבית": לא יפחות מדינר זהב.
- האומר "הרי עלי כסף": לא יפחות מדינר כסף.
- האומר "הרי עלי נחשת": לא יפחות מלהביא נחושת שערכה פחות ממעה כסף.

מביא גזירין כשיעור זה, שהרי אפילו אם תמצי לומר ששיעור זה היה גם לדורות וכשיטת הרמב"ם, מכל מקום כיון שדין זה לא היה אלא בשני גזירי עצים, מהיכי תיתי נאמר שנתחייב זה להביא דוקא עצים לשני גזירי עצים.

13. ראה בירושלמי בשקלים פרק שלושה עשר שופרות, אם משערים בקומצו של כהן או בקומצו של בעלים, וראה משנה למלך פרק טז ממעשה הקרבנות הי"ג, וראה עוד במנחת אריאל כאן.

14. במקדש דוד יא ד, דקדק מלשון המשנה בעמוד זה "לא יפחות מקומץ", שאם רצה להרבות בלבונה מרבה; אך ראה בכתבים המיוחסים להגרי"ז.

15. א. הוקשה לרש"י: למה לא שנינו שהקטרה בפנים היא קומץ?! ותירץ: ובהאי כללא הוי מעלה קומץ בפנים, דהקטרה מעלייתא היא, הילכך לא חשיב להו בשיתא.

ב. ראה זבחים קט ב שנחלקו תנאים בהעלאה בחוץ אם הוא חייב על קומץ שלם בחוץ או אף

11. כיון שאמר "עצים", אבל אם אמר "עץ", לא יביא אלא גזיר אחד, תוספות.

12. נתבאר על פי רש"י; והרמב"ם — מעשה הקרבנות טז יג — כתב: לא יפחות משני גזרים עביין כמחוקות, וארכן אמה; וביאר הכסף משנה: בפרק קדשי קדשים [זבחים סב ב]: גזירין שעשה משה ארכן אמה ורחבן אמה ועוביין כמחק גודש סאה, וכתבו הרמב"ם בפ"ז מאיסורי מזבח הלכה ג [כל העצים החדשים כשרים למערכה ... והגזירין שעשה משה אמה אורכן ... וכמותן עושין לדורות].

וראה ברש"י שם שפירש, שהגזירין היינו שני גזירי עצים שהיו מסדרים עם התמיד, ומידה זו היא משום שכך היה בימי משה מקום המערכה; ולדעת רש"י יש להסתפק, אם דין הוא לדורות, וגם נראה מדבריו ששיעור זה הוא בשני גזירי עצים בלבד ולא בכל עצי המערכה, שלא כנראה לכאורה מדברי הרמב"ם שכל עצי המערכה היו כן; [אך ראה במנחת אריאל כאן בד"ה והנה בזבחים שצידד בשם המנחת אברהם שדין זה לא היה אלא בשני גזירין, ראה שם שבסברא זו יישב קושית המקדש דוד, ראה שם ובסוף הספר]; ולפי זה יש לדון, שלשיטת רש"י אינו

הוא אומר "והגורלות הפלנו על קרבן העצים" הרי שקרבן הם.

רבי אומר:

המתנדב עצים הרי העצים עצמם קרבן הם כמנחה, וטעונין מלח ככל קרבן מנחה, וטעונין הגשה לקרן כשאר מנחה.⁽¹⁶⁾

ואמר הוסיף רבא:

ולדברי רבי: עצים טעונין קמיצה כמנחה, שמרסקן לעצים דקים.⁽¹⁷⁾

אמר הוסיף עוד רב פפא:

ואם בא לפנינו ואמר "פירשתי כמה זהב כסף או נחושת נדרתי, ואולם איני יודע מה [כמה] פירשתי": יהא מביא ומביא עד שיאמר "לא לכך נתכונתי [לסכום כזה ודאי לא נתכוונתי]".

גמרא:

תנו רבנן:

כתיב בפרשת מנחה "וכי תקריב קרבן מנחה", ולכך אמר הכתוב "קרבן" ולא אמר "וכי תקריב מנחה", הרי זה מלמד שמתנדבין עצים, וכמה? שני גזירים. וכן

והתם נתנו על מנת למוסרם לציבור, אלא כיון שעצי המערכה קרבן, אפשר לרבות מקרא שיש להתנדב הקטרת עצים בלא הקרבת קרבנות עליהם, ראה עוד שם.

אך בפירוש רבינו גרשום מבואר לא כן, שהרי כתב "שמתנדב עצים: דאיירו נמי קרבן, וקסבר תנא קמא דאותן גזירין קריבין להכשר קרבנות על המערכה, ורבי ... קאמר דנקטין בפני עצמן ולא להכשיר האברים שעל המערכה"; וראה עוד בכתבים המיוחדים להגרי"ז, ובהערה הבאה.

17. נחלקו הראשונים: דעת רש"י — הובא בשיטה מקובצת לעיל כ ב: השייריים נקטרים על המזבח, וכן מבואר בתוספות שם, [ומצינו כעין זה במנחת כהנים לדעת רבי שמעון]; אבל רבינו גרשום כתב כאן, שהשייריים מתחלקים לכהנים; וראה בזה בכתבים המיוחדים להגרי"ז.

ב. עוד מבואר ברבינו גרשום, שלדברי רבי לא נאמר השיעור של שני גזירין; אך ב"מקדש דוד" סימן יא הביא מדברי התוספתא, שאף לרבי מביא הוא שני גזירין, וראה הערה 16.

על כזית ממנו, וראה מה שכתבו התוספות כאן בזה, וראה עוד במשנה ובגמרא בזבחים קי א אם חייב על הקטרת קומץ בחוץ בלי לבונה.

16. כתב החזון איש [כג ה]: לרבנן נמי אין העצים קדושים לעצי מערכה, אלא הן קרבן ושריפתן זהו הקטרתן, אלא שאינן צריכין להזרק על אש המערכה, אלא נותנן על המזבח ומדליקן וזו הקטרתן, והלכך אינן צריכין מלח, שאין דבר אחר באה חובה להן, ומותר לזורקן על המערכה שאין עיכוב בדבר.

ואין לומר דלרבנן הן בכלל עצי המערכה, דאם כן צריך למוסרן לציבור ... ואי מוסרן לציבור, אם כן לא שייך למילף מקרא "קרבן" מלמד שמתנדבין עצים, שאין זה מנדב כלום אלא היינו עצי המערכה; אלא ודאי דשלו הן, והן קרבן בפני עצמן, אלא שעיקר הקרבת עצים נשען על הקטרת עצי המערכה, דעצי המערכה אף שעיקרן הכשר קרבנות, מכל מקום הן עצמן נמי קרבן ושריפתן רצויה לפניו, וכמו שאמר "והגורלות הפלנו על קרבן העצים", ועיקר קרא על עצי המערכה קאי, וכדאמר תענית כח א,

לדברי רבי: **עצים צריכין עצים** אחרים להקטיר עליהם את קרבן העצים, וכשאר מנחה. (18)

שנינו במשנה: **"לבונה" לא יפחות מן הקומץ**:

ומפרשין: **מנלן** שסתם הקטרה הוי קומץ? (19)

משום **דכתיב** בפרשת מנחה: **"והרים ממנו** — מן המנחה — **בקומצו, מוסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבונה"**, מקיש לבונה להרמה המנחה [מה שמרימים מן המנחה להקטיר על גבי מזבח], מה הרמה דמנחה הלוא קומץ הוא, אף לבונה הנקטרת עם הקומץ שיעורה קומץ.

תנו רבנן:

האומר **"הרי עלי למזבח"** ולא פירש מה יביא, **יביא לבונה**, משום שאין לך דבר שקרב כולו לגבי מזבח, אלא לבונה.

ואם בא לפנינו ואמר: **"פירשתי מה אביא למזבח ואולם איני יודע מה פירשתי"**, יביא מכל דבר שקרב למזבח. (20)

ומקשינן על המבואר בכרייתא שאין לך דבר שקרב כולו לגבי מזבח אלא לבונה: ותו ליכא וכי אין דברים נוספים שקרבים כולם לגבי מזבח?!

והא איכא עולה שהיא עולה כליל על המזבח?!

ומשנינן: הרי איכא עורה שאינו עולה על המזבח אלא ניתן לכהנים.

ואכתי מקשינן: והא איכא עולת העוף שעולה על עורה כליל?!

ומשנינן: אף בעולת העוף איכא

מוראה ונוצה שאינם עולים על המזבח, קו-א וכמאמר הכתוב בפרשת עולה "והסיר את מוראתו בנוצתה, והשליך אותה אצל המזבח קדמה אל מקום הדשן", והם נבלעים

18. ראה בשפת אמת שנתן טעם למה אינם צריכים לבונה כשאר מנחה.

19. נתבאר על פי רש"י; ונראה מזה שאי אפשר לפחות משיעור זה אפילו אם מפרש שיביא פחות מקומץ, ושלא כדברי הרמב"ם בפירוש המשניות שקלים ו ו וברע"ב שם; וראה בכתבים המיוחסים להגרי"ז כאן על דברי הרמב"ם.

20. א. ביאר רש"י: "פירשתי מאותן הקריבין כולם למזבח ואיני יודע איזה מהם פירשתי, וקא סלקא דעתך, דודאי מדנחית למניינא דעתיה נמי אמידי דלית [הגירסא "דאית" תמוהה לכאורה]

ביה היתר שיריים לכהנים, ואף על גב דאינו נקטר כולו כמו עולת העוף ומנחת נסכים; פירוש: הוקשה לרש"י: וכי משום שאמר "פירשתי ואיני יודע מה פירשתי", לא יביא לבונה שהיא לבדה קריבה כולה למזבח? וביאר, דמאחר שהוצרך לפרש, בהכרח שאין כוונתו לדבר שנקטר כולו על גבי המזבח שהרי אין לנו אלא לבונה, ובהכרח שעיקר כוונתו היא לדבר שאין בו שיריים לכהנים, כמו עולת העוף ומנחת נסכים.

ומשמע שסובר רש"י, שבאמת אינו מביא אלא דבר שאין בו שיריים לכהנים, וכן מבואר בפירוש רבינו גרשום; אך ראה ברמב"ם מעשה הקרבנות טז יא, במהר"י קורקוס ובמשנה למלך